

1987, 28. července – Sdělení VONS č. 668 „Policejní zásahy proti členům přípravného výboru SPUSA“ o domovních prohlídkách, zadržování, výsleších a dalším policejním šikanování členů přípravného výboru Společnosti přátel USA.¹

Dne 4. července, v den vyhlášení americké nezávislosti, uspořádali členové přípravného výboru Společnost přátel USA z Gottwaldova oslavu na parníku, který si pronajali na výletní plavbu po řece Moravě z rekreačního střediska v Napajedlích. Přípravný výbor této společnosti – SPUSA – byl založen letos na jaře v pěti městech: Gottwaldově, Lipníku nad Bečvou, Ostravě, Brně a Praze, ve výboru je 43 čs. občanů, z toho 19 je z Gottwaldova. Poznamenejme ještě, že přípravný výbor požádal řádně o registraci ministerstvo vnitra, předložil návrh stanov a organizačního řádu a uchází se o členství v Národní frontě. Rozhodnutím ze dne 19. 6. 1987 byla žádost o registraci ministerstvem vnitra zamítnuta; toto rozhodnutí není pravomocné, protože se členové přípravného výboru proti němu odvolali rozkladem.

Státní bezpečnost sleduje činnost přípravného výboru s nelibostí a jeho členy podrobuje šikanám. Oslavu na parníku sledovali příslušníci StB z povzdálí a bez zásahu, nicméně už druhý den v Napajedlích vyšetřovali činnost údajné protistátní skupiny, která se však projevila pouze v tom, že lidé na parníku hráli na kytary a zpívali.

Dne 14. 7. byl odvezen do budovy SNB člen přípravného výboru SPUSA Vladimír Kolínek, čtyřicetiletý fotograf z Gottwaldova, zaměstnaný v distribuci státního filmu. Po půlhodinovém výslechu kriminálky byla původní průhledná záminka – účast na neexistujícím mravnostním deliktu – opuštěna a další 3 a půl hodiny byl vyslýchán Státní bezpečností na vznikající spolek SPUSA. Při výslechu mu příslušníci StB ukazovali fotografie členů přípravného výboru SPUSA, které Vladimír Komárek² zhotovil a které mu tajně a nezákonně odcizili několik dnů před výslechem. Dále mu

tvrdili, že členy přípravného výboru pozavírají za špionáž, neboť výbor má prostřednictvím Stanislava Devátého styky s americkým velvyslanectvím v Praze. V této souvislosti poznamenejme, že již 25. 6. 1987 byl člen přípravného výboru SPUSA Stanislav Devátý, který je rovněž signatář Charty 77 a člen VONS, zadržen pod absurdní záminkou v Praze na Václavském náměstí, byla u něho provedena nezákonná osobní prohlídka, při níž mu bylo odebráno 6 ks posledního čísla samizdatového literárního časopisu Revolver Revue, a po výsledku byl příslušníky StB odvezen na autobusové nádraží, kde byl pod pohrůžkou dalšího násilí přinucen nastoupit do autobusu a odcestovat domů do Gottwaldova. Stanislav Devátý podal proti tomuto postupu stížnost Ministerstvu vnitra ČSR.

K dalším nezákonným akcím Státní bezpečnosti došlo 18. 7., kdy tři členové přípravného výboru SPUSA, ing. Petr Bartoš, Ladislav Kašpar a ing. Bedřich Koutný pořádali oslavu narození jednoho občana v Pohořelicích u Gottwaldova, kde si pronajali sál místního hostince. Již den předtím obsadila Státní bezpečnost část nejbližšího rodinného domku, jehož majiteli tvrdila, že podniká akci proti bližze neurčité „protistátní skupině“, a instalovala zde kamery a fotoaparáty. Před 14. hodinou, kdy oslava začínala, se pohybovali kolem hostince a ve vesnici uniformovaní i neuniformovaní příslušníci SNB (někteří v montérkách). Přicházející byli podrobováni kontrole občanských průkazů. V sále se sešlo 200–250 přátel. Kolem 16. hodiny narušili oslavu příslušníci Veřejné bezpečnosti, kteří nařídili ukončení zábavy, i když byla plánována do 22 hodin. Zákaz vydali s odůvodněním, že tam hraje hudba a že tedy jde o nepovolenou hudební produkci. Na oprávněnou námitku, že při soukromé oslavě není podle čs. právních předpisů potřeba pro hudební produkci žádného předchozího povolení, nebrali zřetel. Dali přítomným ultimátum, že pokud nevyklidí do 20. hodiny sál, zasáhne jednotka SNB, která je připravena v sousední vesnici, a při zásahu poničí zařízení restaurace, což prý bude připsáno k náhradě účastníkům oslavy. Dále začali kontrolovat občanské průkazy přímo v sále, několik lidí zatáhli do kuchyně, kde je agresivním způsobem vyslýchali na údajnou protistátní skupinu, ukládali pokuty za nedostatky v občanských průkazech,

za ojeté pneumatiky vozidel atp. V oslavě nebylo možno pokračovat, její účastníci opustili pod tímto nezákonným nátlakem hostinec i vesnici. Tři pořadatelé oslavy podali Ministru vnitra ČSR na toto protiprávní počínání příslušníků SNB stížnost.

V posledních dnech jsou členové přípravného výboru SPUSA v Gottwaldově vystaveni policejnímu sledování.

Všechny tyto zásahy a akce Státní bezpečnosti jsou nezákonné. Jejich protiprávnost je zvláště zřejmá okolností, že přípravný výbor SPUSA řádně požádal o registraci. Tyto policejní akce jsou nejen porušováním základních občanských práv, tj. práva na svobodu shromažďovací, na svobodu pohybu a na svobodu sdružovací, které zaručuje čs. ústava, zákony a zvláště pak Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, ale jsou navíc útokem proti chvályhodné snaze čs. občanů přispět podle svých možností k přátelství a porozumění mezi národy a tím i k mezinárodní spolupráci a k trvalému, tj. demokratickému míru.³

Informace o Chartě 77, r. 10, 1987, č. 10, s. 14–15.

POZNÁMKY

¹ K šikanování aktivistů SPUSA viz též sdělení VONS č. 768, 963, 1016, 1035, 1072 a 1078, dokumenty č. 771, 967, 1020, 1039, 1076 a 1082.

² Správně Kolínek.

³ Osm zakládajících členů SPUSA z Gottwaldova zaslalo 28. 12. 1987 prezidentovi republiky Gustávu Husákovi a generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ Miloši Jakešovi dopis obsahující protest proti jejich neustálému šikanování. Informaci o dopisu viz in: *Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 1, s. 19.*